наша свабода

№2(89) ВЫДАЕЦЦА З 25 ЛЮТАГА 2000 ГОДА

8 СТУДЗЕНЯ 2001 года ПАНЯДЗЕЛАК

Адрас: 220123, г.Мінск, а/я 103

E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by
http://www.svaboda.com

КОШТ СВАБОДНЫ



УВАГА! КОНКУРС!

Рэдакцыя газеты НАША СВАБОДА абвяшчае конкурс ***дзіцячага палітычнага малюнка.***
Конкурс праводзіцца па ініцыятыве вядомага палітыка Андрэя Саннікава.
Узрост удзельнікаў конкурсу – да 14 гадоў.

Каляровыя і чорна-белыя малюнкі памерам не болей 21х30 сантыметраў дасылайце на адрас рэдакцыі:
НАША СВАБОДА
п/с 103
220123 Мінск
БЕЛАРУСЬ

Аўтары самых цікавых малюнкаў будуць узнагароджаныя, а самі малюнкі з'явяцца на старонках нашай газеты



Мільёны дзяцей на свеце не ведаюць шчасце зрабіць на Каляды Снегавіка

Расія размахвае ядзернай дубінкай

Міхась КАРПОВІЧ

Сапраўдным шокам для ўсяго свету стала паведамленне амерыканскай *Washington Times* са спасылкай на выведку ЗША пра тое, што Расія разгортвае ядзерную зброю ў Калінінградскай вобласці. Невялічкі анклаў на Балтыйскім моры, што месціцца паміж Літвой і Польшчай і не мае агульных межаў з астатняй Расіяй, адразу стаў аб'ектам міждзяржаўных моўных баталіяў.

Чыноўнікі ў амерыканскай адміністрацыі на ўмовах ананімнасці пацвярджаюць інфармацыю пра размяшчэнне тактычных ядзерных боегаловак на базах Балтыйскага флота Расіі ў Калінінградскай вобласці. Паводле іхніх словаў, расійская зброя знаходзіцца там ужо каля паўгода – з чэрвеня. Некаторыя эксперты нават удакладняюць, што размова ідзе пра тактычныя ракеты *SS*-21 «Точка-М» з радыусам дзеяння 70-130 кіламетраў.

Расія, тым часам, актыўна адмаўляе наяўнасць ракетаў на тэрыторыі анклава. Памочнік камандуючага Балыйскім флотам Анатоль Лобскі катэгарычна абверг паведамленне пра з'яўленне на базе Балтфлота ядзерных боегаловак. Але заходнія аналітыкі пры гэтым нагадваюць, у прыватнасці, што ў складзе флота дагэтуль знаходзяцца баявыя караблі і падводныя лодкі, якія мелі на ўзбраенні ядзерныя ракеты падчас «халоднай вайны».

У савецкія часы ў Калінінградскай вобласці размяшчаўся вялікі ядзерны арсенал, які мусіў падмацоўваць групоўку савецкіх войскаў у Германіі. У пачатку 90-х гадоў Расія пад ціскам ЗША была вымушаная абвясціць Балтыку бяз'ядзернай зонай і вывесці адтуль ядзерную зброю. Тым не менш, па інфармацыі *NATO*, устаноўкі для запуску ядзерных ракетаў, а таксама сістэмы навядзення засталіся ў рэгіёне. Так што аднавіць «ядзерны шчыт» было б не вельмі цяжка. Пра гэта паведаміла польская *Gazeta Wyborcza* са спасылкай на аднаго з польскіх афіцэраў, што працуюць цяпер у штаб-кватэры Паўночнаатлантычнага альянсу ў Брусэлі.

Паведамленні пра разгортванне расійскай ядзернай зброі з вялікай заклапочанасцю ўспрынялі суседнія з Калінінградскай вобласцю Літва і Польшча. Абедзве краіны настойваюць цяпер на правядзенні вайсковай інспекцыі на тэрыторыі вобласці. Міністр абароны Польшчы Браніслаў Камароўскі заявіў у тэлевізійным інтэрв'ю, што «Польшчы неабходна штодня адсочваць сітуацыю ў Калінінградзе». Па ягоных словах, каб пераканацца ў адсутнасці расійскай зброі ў рэгіёне, на чым упарта настойвае Расія, неабходна правесці міжнародную інспекцыю, «і гэта нармалёва».

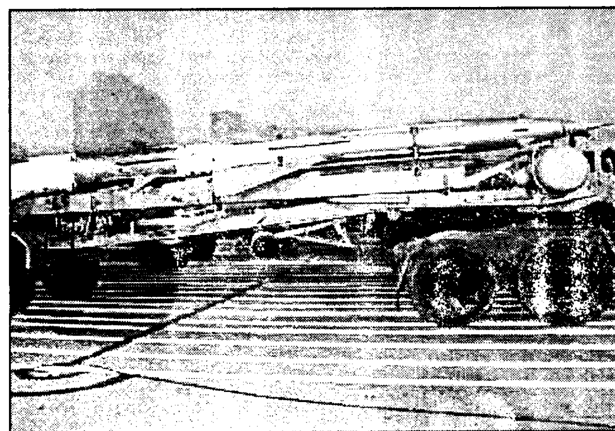
Але навошта Расія размяшчае на сваім захадзе ядзерную зброю, якая, дарэчы, не можа прадстаўляць сур'ёзнай пагрозы для *NATO* з-за малога радыусу дзеяння ракетаў? Штаб-кватэра *NATO* ў Брусэлі выказвае меркаванне, што, магчыма, гэта запозненая рэакцыя Расіі на пашырэнне альянсу на Усход, калі ў склад *NATO* ў сакавіку 1999 года ўвайшлі Польшча, Венгрыя і Чэхія, а былыя савецкія рэспублікі Літва, Латвія і Эстонія актыўна рыхтуюцца да ўваходжання ў склад вайсковага блоку ў бліжэйшыя гады.

Размяшчэнне ракетаў можа тлумачыцца выключна палітычным, але ніяк не стратэгічным крокам. Гаворачы прасцей, Расія пачынае размахваць ядзернай дубінкай, каб «папярэдзіць» краіны былога Савецкага блоку і заклікаць іх да больш «лаяльных» паводзінаў да былога «старэйшага брата».

Дарэчы, улетку 1999 года, падчас бамбардаванняў *NATO* Югаславіі, у Калінінградскай вобласці праводзіліся вучэнні расійскай арміі, галоўнай задачай якіх было «адбіццё нападу *NATO* на Калінінградскую вобласць». Як паведамляюць відавочцы, праз тры дні вучэнняў стала зразумела, што далей працягваць абарону пры дапамозе толькі звычайных узбраенняў бесперспектыўна – неабходная ядзерная зброя. І тады два расійскія бамбардыроўшчыкі ТУ-95 з ядзернай зброяй на борце «адпрацавалі» магчымы запуск крылатых ракетаў па цэлях на ўсходнім узбярэжжы ЗША. Атрымліваецца, што Расія пры неабходнасці гатовая першай пайсці на выкарыстанне ядзернай зброі.

Зазначым, што Расія даўно ўжо імкнецца адыгрываць самастойную і значную ролю на сусветнай арэне – нягледзячы на тое, што даўно ўжо дэ-факта страціла статус супердзяржавы. Апошнія яе крокі ніяк нельга назваць міралюбівымі – аднаўленне вайсковага супрацоўніцтва з Іранам, пачатак баявых вылетаў стратэгічных бамбардзіроўшчыкаў у бок Аляскі, узмацненне антызаходняй рыторыкі і г.д. Цяпер аказваецца, што Расія, магчыма, зрабіла яшчэ адзін крок на шляху да аднаўлення «жалезнай заслоны» – разгарнула на мяжы з *NATO* ядзерную зброю.

У выніку, цяпер новы прэзідэнт ЗША Джордж Буш-малодшы і ягоная адміністрацыя маюць на руках цудоўны козыр на карысць увядзення амерыканскай сістэмы супрацьракетнай абароны, супраць якой так актыўна выступала Расія. Калі Крэмль робіць першы крок на шляху да ўзброенага супрацьстаяння, Захад мусіць мець годны адказ на яго. ■



Лукашэнка не хоча прымаць амерыканскага пасла

Тады, як новы амбасадар ЗША ў Беларусі Майкл Козак ужо болей двух месяцаў не можа сустрэцца з Аляксандрам Лукашэнкам, той 4 студзеня прыняў даверчыя граматы ад пасла Мадагаскара, выспы ў Індыйскім акіяне з чырвона-зялёным дзяржаўным сцягам.

Гэтак сталася нягледзячы на ўсе дыпламатычныя пратаколы, паводле якіх паслы мусяць уручаць кіраўнікам дзяржаваў даверчыя граматы згодна з паслядоўнасцю прыбыцця ў дадзеную краіну. Але амерыканскі амбасадар прыехаў у Беларусь раней за мадагаскарскага.

Па завядзёнцы на стары Новы год 13 студзеня А.Лукашэнка ладзіць прыём для замежнага дыпламатычнага корпуса, і хутчэй за ўсё Майкл Козак уручыць яму даверчыя граматы да гэтага дня. ■

Завадскага «шукаюць» паўгода

Учора, 7 студзеня, споўнілася паўгода, як знік аператар ОРТ Дзмітрый Завадскі.

Нагадаем, што журналіст прапаў 7 ліпеня 2000 года па дарозе ў Нацыянальны аэрапорт «Мінск», дзе павінен быў сустрэць свайго калегу Паўла Шарамета: каля будынка аэрапорта знайшлі толькі машыну, на якой Д.Завадскі сюды прыехаў з Мінска.

У новым годзе, 5 студзеня, Святлана Завадская наведала пракуратуру, дзе ёй было заяўлена, што ніякімі звесткамі аб лёсе яе мужа тут дагэтуль не валодаюць, а расследаванні падобных справаў могуць цягнуцца цэлымі гадамі. Разам з тым жонцы журналіста ўдалося даведацца, што фармулёўка абвінавачвання, прад'яўленага асобам, арыштаваным па дадзенай справе, трохі зменевая: калі раней яны абвінавачваліся ў выкраданні і забойстве Д.Завадскага, то зараз — толькі ў выкраданні. Такім чынам, лічыць Святлана, «можна спадзявацца, што яны камусьці Дзіму перадалі і ён жывы». ■

НАВІНЫ

■ **Беларускія ўлады шукаюць грошы на правядзенне 18 сакавіка паўторных выбараў у «палату».** У Цэнтрвыбаркаме кажуць, што на псеўдадавыбары будзе выдаткавана 279 мільёнаў долараў. Не выключана нават, што частку сродкаў возьмуць з фонду прэзідэнцкіх выбараў, які складае 12 мільярдаў рублёў.

■ **Яшчэ трохі – і знешні доўг Беларусі пераваліць за мільярд долараў.** Паводле словаў, міністра фінансаў Мікалая Корбута, на 1 снежня мінулага года ён складаў 815 мільёнаў долараў. Пратэрміноўка па замежных крэдытах – 38 мільёнаў долараў, прычым палова ад гэтай сумы прыпадае на АТ «Атлант».

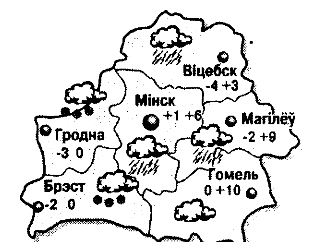
■ **Літоўцы намагаюцца прадаць беларускі доўг энергіі: кампанія *Letuvos Energa* абвясціла тэндар на доўг Беларусі за пастаўкі электраэнергіі з Літвы ў 1998 і 1999 гадах.** Доўг складае 50 мільёнаў долараў. Заяўкі купіць яго будуць прымацца да 5 лютага 2001 года. Літоўцы разлічваюць атрымаць за гэты доўг 30 мільёнаў долараў. Дарэчы, з леташняга кастрычніка пастаўкі энергіі з Літвы ў Беларусь былі спыненыя.

■ **З новага года ўлады Крычава дадалі галаўнога болю мясцовым уладальнікам маршрутных таксовак.** Справа ў тым, што з 1 студзеня ў гэтым горадзе кожны кіроўца павінен паставіць у машыну касавы апарат. Таксісты наракаюць на ягоны вялікі кошт (каля 300 долараў) і нязручнасць пры выкарыстанні. Шмат хто будзе вымушаны шукаць іншую працу.

■ **На Берасцейшчыне сялянам раздаюць калгасных свіней.** У прыватнасці, гэта робіцца ў калгасе «Чырвоны сцяг». Справа ў тым, што самі тут не спраўляюцца з неабходнымі аб'ёмамі паставак дзяржаве мяса. За тое, што людзі ў сваіх дварах будуць гадаваць гэтых свіней, старшыня калгаса паабяцаў ім заплаціць за выгадаванага парсюка грошы, даць збожжа і 10 сотак зямлі.

■ **На 37% сродкаў болей, чым тое планавалася, было патрачана на ўтрыманне Магілёўскага аблвыканкама ў 2000 годзе.** На адныя толькі кветкі было выдаткавана 6,5 мільёна рублёў, тады як у 1999 годзе на гэта пайшло толькі 3,5 мільёна. У той жа час на «аднаразовую дапамогу тым, хто часова трапіў у галечу», пазалетась выдзелілі ўсяго 1,6 мільёна рублёў.

НАДВОР'Е НА ЗАЎТРА



Курс наяўнага долара на «чорным рынку»

1250

Молішся Богу на вуліцы – штраф

Сяргей МАКСІМОВІЧ

На месцы разбуранага гатычнага касцёла Вітаўта ў Гродне збіраліся вернікі чытаць ружанец. Адну з вернiц Марысю Мацко выклікалі ў міліцыю і склалі пратакол, затым адміністратыўная камісія пакарала яе штрафам памерам у адзін мінімальны заробак.

29 лістапада на месцы знішчанага касцёла з'явіўся крыж. Аднак праз два дні ён знік. Вернікі пачалі збіраць подпісы, каб улады правялі расследаванне і высветлілі, хто прыбраў крыж. А таксама, каб крыж, які ўжо быў асвечаны, вярнулі на месца. Але замест гэтага адна з вернiц была аштрафаваная адміністратыўнай камісіяй Ленінскага райвыканкама горада. ■

Настаўніцтва не дачакалася адказу

Рыгор БУЯН

6 студзеня скончыўся месячны тэрмін, адведзены ўраду на рэагаванне ліста са 168 тысячамі подпісаў работнікаў адукацыі з патрабаваннем давесці сярэдні настаўніцкі заробак да прамысловага.

8 студзеня – у першы дзень зімовых вакацыяў – настаўнікі выйдуць на працу, і калі гэтым днём прафсаюз работнікаў адукацыі і навукі не атрымае адказу з Саўміна, прафсаюз распачне з ім калектыўную спрэчку. Гэта настолькі складаная працэдура, што яна можа расцягнуцца не на адзін месяц.

Варта нагадаць, што 6 снежня старшыня прафсаюза Тамара Чобатава мела больш як гадзінную сустрэчу з Уладзімірам Ярмошыным, на якой і перадала патрабаванні настаўніцтва. Тады прэм'ер-міністр не абяцаў настаўнікам нічога канкрэтнага, а пацвердзіў намер давесці сярэдні заробак да жніўня 2001 года да 100 долараў ЗША. У кастрычніку сярэдні заробак у сферы адукацыі склаў 58.400 рублёў – 64% ад узроўню аплаты працы ў прамысловасці. Увогуле, з 1996 года ўзровень заробкаў у адукацыі да прамысловасці імкліва падаў: з 73% у 96-м годзе да 58,5% сёлета.

На абвяшчэнне страйку настаўніцтва пакуль не рашаецца. Па-першае, дзеці ёсць дзеці, і яны ні ў чым не вінаватыя. Па-другое, на пачатку настаўніцтва паспрабуе законным шляхам дамагчыся выканання ўласных правоў. Намеснік старшыні прафсаюза Алена Морава гаворыць, што толькі пасля 6 студзеня прафсаюз зможа распачаць працэдуру калектыўнай спрэчкі. Што з таго атрымаецца – пакажа час. ■

Мінскае метро зноў дало збой

Вячаслаў БУДКЕВІЧ

Чарговы збой у рабоце Мінскага метрапалітэна з-за тэхнічных непаладак рухомага саставу адбыўся на мінулым тыдні.

Як паведамілі ў прэс-службе МНС, 5 студзеня ў 8.17 на першай лініі метро пры адпраўленні цягніка са станцыі «Акадэмія навук» у бок станцыі «Плошча Якуба Коласа» была парушаная электронная сістэма кіравання, у выніку чаго і адбылося спыненне рухомага саставу. Манёўраным цягнікам састаў быў дастаўлены на бліжэйшую станцыю, дзе пасажыры змаглі пакінуць вагоны. Пацярпелых няма.

Толькі ў снежні ў мінскім метро двойчы мелі месца надзвычайныя сітуацыі. 2 снежня ў электрацягніку, які рухаўся са станцыі «Плошча Перамогі» ў бок станцыі «Плошча Якуба Коласа», прыкладна ў 12.10-12.20 адбылося адвольнае адкрыццё дзвярэй. На шчасце, пацярпелых не было. 8 снежня рух цягнікоў на першай лініі быў спынены на 14 хвілінаў з-за таго, што машыніст аднаго з іх выявіў страту кіравання саставам. Цягнік быў адпраўлены ў дэпо для тэхнічнага агляду і ліквідацыі няспраўнасці. Таксама ніхто не пацярпеў. ■

БелаПАН

КРДС шукае кампраміс

Рыгор БУЯН

Каардынацыйнай радзе дэмакратычных сілаў 5 студзеня не ўдалося прыняць механізм вылучэння адзінага кандыдата ў прэзідэнты.

Аднак, як сцвярджае адзін з прэтэндэнтаў лідэр нефармальнага аб'яднання «Рэгіянальная Беларусь» Сямён Домаш, дасягнутыя дзве прынцыповыя дамоўленасці. «Адназначна можна гаварыць пра стварэнне адзінай дэмакратычнай кааліцыі з КРДС і Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі», – сказаў С.Домаш са спасылкай на старшыню ФПБ У.Ганчарыка. Другое дасягненне ў тым, што «да пэўнага моманту мы («тройка» прэтэндэнтаў. – Р.Б.) ідзём на выбары як каманда». Фактычна гэта пацвердзіў і Міхаіл Чыгір.

11 студзеня на наступным пасяджэнні КРДС мае быць прынятым механізм вылучэння адзінага кандыдата, а да канца студзеня апазіцыя плануе назваць яго імя.

Між тым кансультацыі паміж з прэтэндэнтамі, хоць і са скрыпам, але працягваюцца ў накірунку кампрамісу. С.Домаш упэўнены, што тройка «здольная вызначыцца па першай, другой, трэцяй ролях у адной камандзе».

Многія сябры Каардынацыйнай рады (КРДС уключае 16 палітычных партыяў і грамадскіх аб'яднанняў) досыць супярэчліва каментуюць вынікі паседжання Рады 5 студзеня. Старшыня БСДГ Станіслаў Шушкевіч, які мае досыць цесныя кантакты з ФПБ, гаворыць пра верагоднае пашырэнне спіса кандыдатаў. «Нельга пры абмеркаванні абмяжоўвацца 3 названымі кандыдатурамі. Я не выключаю, што спіс можа быць пашыраны да 4, а то і да 5, што малаверагодна, кандыдатаў», – заявіў С.Шушкевіч.

Віцэ-прэзідэнт Беларускага Кангрэса дэмакратычных прафсаюзаў Віктар Івашкевіч лічыць, што «пашыраць кааліцыю *да* вылучэння адзінага кандыдата – сарваць вылучэнне адзінага кандыдата».

Другім важнейшым пытаннем КРДС 5 студзеня стала пытанне арганізацыі незалежнага назірання за выбарамі. Прысутны на паседжанні Рады кіраўнік КНГ АБСЕ Ханс-Георг Вік аб'явіў пра гатоўнасць фінансаваць незалежнае назіранне, не аддаючы перавагаў ні адной з трох існуючых групаў. Найперш гэта Цэнтральны каардынацыйны савет па назіранні за выбарамі пад кіраўніцтвам Мечыслава Грыба, які праявіў сябе на выбарах у палату прадстаўнікоў, Асамблея недзяржаўных дэмакратычных арганізацыяў пад кіраўніцтвам Алеся Бяляцкага і ФПБ. Усе яны мусяць дакладна і жорстка каардынаваць сваю дзейнасць, дзеля чаго стварaецца Каардынацыйны Савет. М.Грыб сцвярджае, што на прэзідэнцкіх выбарах неабходна будзе «закрыць» усе 6.693 выбарчыя ўчасткі, на якіх неабходна размясціць як мінімум па 2 назіральнікі. Ён кажа, што «усяго па Беларусі неабходна 14 тысячаў наглядальнікаў. У адзіночку правесці поўнамаштабнае наглядание будзе надзвычай цяжка». ■

ФОТАФАКТ



Фота Ул.ШЛАПАКА

Прэміраваныя аргкамітэтам грамадзянскай ініцыятывы Хартыя'97 у галіне абароны правоў чалавека журналістка Любоў Лунёва, сябра БСДП(НГ) Аляксандр Абрамовіч і кінарэжысёр Віктар Дашук падчас узнагароджання

Бясплённы страйк

Рыгор БУЯН

«На выдатна» расцаніў агульнарэспубліканскі страйк індывідуальных прадпрымальнікаў (ІП) 1-5 студзеня старшыня дагэтуль незарэгістраванага мінюстам Беларускага прафсаюза прадпрымальнікаў Валерый Леванеўскі.

Нягледзячы на тое, што ўлады не выканалі ніводнага з патрабаванняў страйкоўшчыкаў: адмена мытнага афармлення тавараў з «трэціх» краін, неабгрунтаваных санкцыяў, зямяншэнне арэнднай аплаты, адстаўка міністра юстыцыі і павышэнне да трайня заробкаў, пенсіяў ды стыпендыяў ды іншыя. Як уяўную перамогу можна назваць адпрацоўку праекта дэкрэта «Аб адзіным падатку», увесці які планавалася з 1 студзеня. В.Леванеўскі мяркуе, што гэта адбылося «не без уплыву страйку», але афіцыйнай рэакцыі на акцыю няма.

Па розных ацэнках, у пяціднёвым страйку ўдзельнічалі 180-220 тысячаў чалавек (у Беларусі зарэгістраваных 163 тысячы ІП плюс каля 200 тысячаў наёмных работнікаў). У Мінску не працавалі рэчавыя рынкі на «Дынама», у Ждановічах ды іншых. Паведамленне пра работу ўсіх мінскіх рынкаў з карцінкай з «Камароўкі», якую перадало Беларускае тэлебачанне, кіраўнікі прадпрымальніцкага руху назвалі правакацыйнай. Хоць бы таму, што «Камароўка» не рэчавы, а прадуктовы рынак.

Страйкам былі ахопленыя ўсе абласныя цэнтры, за выключэннем Брэста, дзе арганізатары страйку падвяргаліся пастаянным рэпрэсіям з боку міліцыі, і практычна ўсе райцэнтры.

Страйк, які названы «самай арганізаванай акцыяй прадпрымальнікаў», засведчыў, што прадпрымальнікі нягледзячы з урадавай палітыкай у сферы малога і дробнага бізнесу і што прадпрымальніцкія аб'ядналіся перад пагрозай вынішчэння. Папераджальныя аднадзённыя страйкі ІП мяркуюць праводзіць штомесяц да тае пары, «пакуль урад не пачне выконваць патрабаванні прадпрымальнікаў». Наступны запланаваны на канец лютага. ■

Кожная мінская аўтазапраўка – небяспечная

Марат ГАРАВЫ

У 2000 годзе Камітэт па наглядзе за бяспечным вядзеннем работ у прамысловасці і атамнай энергетыцы пры міністэрстве па надзвычайных сітуацыях (МНС) Беларусі прыпыніў дзейнасць каля 600 аб'ектаў з-за таго, што яны рэальна пагражалі жыццю людзей. Усяго ў краіне за год былі праверaныя больш за 11 тысячаў прадпрыемстваў і арганізацыяў. Такія звесткі прывёў старшыня камітэта Іван Клімчынскі на пашыраным паседжанні калегіі МНС 4 студзеня.

Летась з эксплуатацыі выведзеныя больш за 7 тысячаў адзінак знашанага абсталявання, тэхнічных і радыяцыйных прыстасаванняў. За ніжкую арганізацыю бяспечнага правядзення работ 8.200 кіраўнікоў і спецыялістаў прыцягваліся да розных формаў адказнасці.

Тым не менш у 2000 годзе на паднагляных аб'ектах адбылося 35 няшчасных выпадкаў, якія падлягалі спецыяльнаму расследаванню, – гэта на 50% больш, чым у 1999 годзе. 11 няшчасных выпадкаў прывялі да смяротных зыходаў.

І.Клімчынскі выказаў таксама заклапочанасць адсутнасцю «належнага ўзаемадзеяння» паміж сваім ведамствам і Дзяржаўным пажарным наглядам. «З-за нашага патуральніцтва ў рэспубліцы працуюць пераабсталяваныя пад газавае паліва 57 падвальных кацельняў, якія не адказваюць патрабаванням нормаў і з'яўляюцца адмысловымі бомбамі пад жылымі і іншымі будынкамі з масавым знаходжаннем людзей», – заявіў ён.

Апрача таго, па словах І.Клімчынскага, да патэнцыяльна небяспечных аб'ектаў адносяцца ўсе аўтазаправачныя станцыі Мінска, ніводная з якіх не адпавядае санітарным нормам і патрабаванням пажарнай бяспекі.

Кажучы аб праблемах свайго ведамства, старшыня камітэта адзначыў нізкую зарплату, з-за чаго назіраецца высокая цякучасць кадраў. Вынікам такой кадравай «ліхаманкі» з'яўляецца наяўнасць 90 вакансіяў у штатным раскладзе камітэта. Гэта, у сваю чаргу, вядзе да павышанай нагрузкі на супрацоўнікаў камітэта – у сярэднім яны павінны правяраць у месяц ад ста да тысячы аб'ектаў. ■

БелаПАН

Дарагая рэдакцыя НАШАЙ СВАБОДЫ і яе чытачы!

Віншую Вас з Новым годам і Раством Хрыстовым. Жадаю ўсім моцнага здароўя, сямейнага шчасця і дабрабыту, творчых ды фінансавых поспехаў.

Шчыра Ваш Андрэй Клімаў

Васілю Лявонаву пагражае новы арышт?

Алесь ПАЎЛОВІЧ

Экс-міністр сельскай гаспадаркі Васіль Лявонаў пацвердзіў звесткі пра тое, што апошнім часам ён атрымлівае папярэджванні аб магчымых правакацыях.

«Паўтараецца гісторыя больш чым трохгадовай даўнасці. Тады да мяне таксама пачалі даходзіць звесткі, што адладжаны загад мяне ізаляваць. Прыкладам, у жніўні 1997 года на паляванні ў адной кампаніі высокапастаўленых афіцэраў спецслужбаў прагучала, што на мяне збіраюцца надзець кайданкі, – а праз тры месяцы сапраўды арыштавалі. Цяпер адбываецца нешта падобнае. Сябры, сваякі і нават незнаёмыя людзі папярэджваюць, што зноў супраць мяне нешта рыхтуецца. Яны спасылаюцца на дасведчаныя крыніцы ва ўладных структурах», – сказаў Васіль Лявонаў.

Экс-міністр, аднак, рэагуе на такую інфармацыю спакойна. Ён нікуды не збіраецца з'язджаць, не адмяняе запланаваных сустрэчаў і працягвае актыўна выступаць у друку. «Беларусь павінна добра падрыхтавацца да галоўнай падзеі нашага часу – прэзідэнцкіх выбараў. Ад таго, як яны пройдуць, залежыць лёс нашых дзяцей. І абяцаю дапамагаць таму, хто будзе змагацца з дзеючай уладай за перамогу на гэтых выбарах, і ад свайго слова не адступлюся», – запэўніў Васіль Лявонаў.

Праўда, сваякі экс-міністра не выключаюць, што на нейкі час сям'я перабярэцца з Мінска ў правінцыю. «Нехта з нас увесь час паўсюль суправаджае Васіля Севасцьянавіча», – сказала жонка экс-міністра Антаніна Міхайлаўна. ■

Марка з выявай Еўфрасінні Полацкай

Марат ГАРАВЫ

5 студзеня ў паштовае абарачэнне ўводзіцца беззубцовы блок, прысвечаны 900-годдзю з дня нараджэння асветніцы Еўфрасінні Полацкай.

Як паведамілі ў выдавецкім цэнтры «Марка» рэспубліканскага дзяржаўнага аб'яднання «Белпошта», пры вырабе блока наміналам у 500 рублёў, адрукаванага накладам у 45 тысяч асобнікаў, скарыстаны спецыяльныя фарбы, якія праяўляюцца пад ультрафіялетавымі прамянямі. Такая тэхналогія выпуску філатэлістычнай прадукцыі ўкаранёная ў рэспубліцы ў 2000 годзе па рэкамендацыі Сусветнага паштовага саюза для абароны паштовых марак ад магчымых падробак.

Апрача таго, да 900-годдзя нябеснай заступніцы Беларусі падрыхтаваны канверт першага дня і штэмпель спецыяльнага гашэння. Аўтар філатэлістычнай прадукцыі – сталічная мастачка Таццяна Дольская.

Спецгашэнне на канвертах першага дня праводзілася 5 студзеня ў аддзяленні сувязі № 13 горада Полацка. ■

БелаПАН

Новые лица на НТВ

Наталья РАДИНА

6 декабря в Минск приехал новый собственный корреспондент российского канала НТВ.

Напомним, что 3 января Минск покинул собкор НТВ Александр Колпаков, проработавший в Беларуси 3 года. Его преемник, Павел Силин, приехал в Минск из Воронежа, где он работал собкором НТВ по Воронежской области. П.Силин приехал тихо и без помпы, в то время как представлять нового собкора канала РТР на днях должен приехать диктор программы новостей РТР Евгений Ревенко.

В отличие от канала РТР, который, по слухам, кроме собкора намерен заменить оператора и даже водителя своего белорусского корпункта, НТВ не намерен производить какие-либо дополнительные кадровые перестановки. Пока известно, что канал НТВ предоставил 26-летнему журналисту двухнедельный испытательный срок. ■

Па 540 тысячаў штрафу за дазволеную акцыю

Аляксей СТАЎСКІ

Вельмі жорсткім прысудам завяршыўся ў Віцебску разгляд адміністратыўнай справы старшыні мясцовай філіі АГП Алены Залескай і сябра АГП Сяргея Васянка.

За арганізацыю пікета ў дзень абароны правоў чалавека 10 снежня суддзя суда Чыгуначнага раёна Віцебска Святлана Туфан «упаяла» праваабаронцам па 150 мінімальных заробкаў (540 тысячаў рублёў). Гэта максімум, які можна даць па такой справе, звычайна штраф у такім памеры не даецца ніколі. Хоць на працягу ўсяго судовага паседжання С.Туфан паводзіла сябе неадэкватна да пікетоўшчыкаў, і такога рашэння варта было чакаць.

І яшчэ адзін аспект справы: пікет быў... дазволены. Проста ў апошні момант міліцыянты перанеслі месца яго нагляду правядзення, але не папярэдзілі аб гэтым арганізатараў у пісьмовай форме. У выніку людзі пакараныя штрафам за дазволены, па сутнасці, пікет. ■

РНЕ – звычайныя злачынцы

Алесь ЗУБРОЎСКІ

У красавіку мінулага года ў НАШАЙ СВАБОДЗЕ друкаваўся матэрыял аб некаторых фактах з жыцця сябраў незарэгістраванай прафашысцкай групоўкі РНЕ. Тады распавядалася, як адзін малады мінскі хлопец прыйшоў у групоўку РНЕ, але з часам расчараваўся ў ёй, паспрабаваў сысці, за што яго надта моцна збілі двое іншых сябраў арганізацыі.

Злачынцаў асудзілі на 7 і на 3 гады пазбаўлення волі. Падчас следства высветлілася, што на адным з іх (які атрымаў больш тэрмін) вісяць яшчэ і дзве кватэрныя крадзяжы. Тая справа яшчэ раз паказала, які кантынгент збірае ў сябе РНЕ – звычайных злачынцаў. Цяпер гэтаму знайшліся новыя пацверджанні. У ноч з 2 на 3 студзеня зноў-такі двое сябраў незарэгістраванай групоўкі забілі трэцяга. Ахвяру клічуць Максім Брэйнер, а па падазрэнні ў здзяйсненні злачынства затрыманыя Канстанцін Дашкевіч і Андрэй Солер.

Вось такія ў нас рускія фашысты – звычайныя злачынцы. Адно шкада, што пры цяперашняй уладзе пацверджанняў яшчэ можа быць «несть числа». ■

Дитя вступило в жизнь

Рожденный в юбилейную новогоднюю ночь познает реалии задворков

Наталья РАДИНА

В прошлом номере НАША СВАБОДА представляла читателям девять малышей, которые родились в Минске в торжественную, полную надежд и лучших пожеланий ночь перехода в III тысячелетие. Корреспонденты газеты навестили семью Коничевых вскоре после того, как удачливого младенца внесли в родной дом.

Это старый полузаброшенный дом №52 по ул. Быховской, который с 1954 года не знал капитального ремонта и находится в аварийном состоянии.

Трудно себе представить, что сегодня люди могут жить в ***таких условиях***. Уже в обшарпанном подъезде, где находится квартира молодой матери Ольги Коничевой, легко провалиться в глубокую яму неизвестного происхождения. Никто не позаботился перекрыть ее хотя бы временным настилом. Деревянные полы и ступени подъезда давно прогнили, стены покрыты сетью трещин, последний раз их красили, наверно, лет тридцать назад. Кругом царит разруха. Но еще страшнее оказалось в квартирах.

В доме 40 квартир, но 10 из них уже пустуют. Квартира Коничевой располагалась на одной лестничной площадке с такой пустующей квартирой. Эти квартиры не опечатаны, двери в них выломаны бомжами, которые согреваются там зимними ночами. С ними спасаются тут от холодов бродячие псы и крысы, которые вырыли в давно прогнившем полу глубокие норы. Вся эта живность носится по подъезду.

Жилые квартиры немногим отличаются от заброшенных. Собственно квартирами те помещения, в которых ютятся люди, назвать трудно. В них не предусмотрены ванна, туалет и кухни. Все 40 квартир дома №52 одной планировки: комната размером 18-20 м и узкий двухметровый коридор. Вместе взятое все скорее напоминает тюрьму.

Вода в квартирах только холодная. И то не всегда. Канализационная система дома давно прогнила. Трубы прорывает чуть ли не ежедневно то в одной квартире, то в другой. Туалет с двумя дверями («М» и «Ж») на улице и обслуживает шесть рядом стоящих домов. В этот так называемый туалет вынуждены ходить 240 семей. Заходить туда опасно для здоровья: лампочки выкручены, а в тех случаях, когда канализация забивается (что происходит несколько раз в месяц), фекалии плавают не только в туалете, но и под окнами дома №52.



Фота Ул.ШЛАПАКА

Ольга Коничева с сыном по возвращении из роддома



Фота Ул.ШЛАПАКА

Ольга Петлицкая с трехмесячным Артемом

Квартира Ольги Коничевой уже была завешана пеленками. В комнате молодая мать умудрилась «спланировать» кухню, ванну и туалет, состоящие из газовой плиты, тумбочки, ведра и тазика. Для того, чтобы искупать малыша, Ольга нагревает огромную кастрюлю воды, на что уходит до 5 часов, потом вода еще 2 часа остывает, так что воздух в квартире, мягко говоря, тропический. Но тяжелый воздух в квартире не только из-за этого.

Из заключения главного санитарного врача Октябрьского района Минска от 28 ноября 2000 года: «Нами было произведено обследование, в ходе которого установлено, что дом №52 по ул. Быховской находится в аварийном состоянии: имеют место многочисленные трещины в фундаменте и на стенах дома. Часто случаются **порывы и засоры канализационных сетей, что вызывает зловонный запах. Влажность в квартирах превышает рекомендуемые гигиенические величины. Во всех квартирах имеются многочисленные следы сырости и плесени».**

Плесень и ее неистребимый запах Ольгу и всех жильцов дома №52 преследует постоянно. Вся их одежда в шкафах буквально гниет. Гниет и мебель — ее опасно передвигать с места на место, так как она попросту разваливается от сырости. Гниет пол — под линолеумом даже зимой живут многоножки. По словам жильцов, через щели в полу к ним из подъезда пробираются крысы. О полчищах тараканов можно уже и не говорить. Проводка в доме давно состарилась, поэтому свет в квартирах беспрерывно мигает.

Во всех квартирах потолки постоянно текут. А в кв. №7 потолочные балки вообще сгнили и грозят упасть на жильцов. Проживающим там матери с дочкой заботливые власти предложили переехать в пустующую и полуразрушенную квартиру на первом этаже...

Ольга Каничева боится за своего младенца. Организм грудного ребенка не выдерживает повышенной влажности в квартирах. Соседский трехмесячный Артем не успевает выздороветь, как снова заболевает. 9-летнему мальчику из кв. №27 врачи прогнозируют бронхиальную астму...

Но ужасающие условия проживания еще не все. Ольга живет в одной комнате с матерью и 18-летним братом. Теперь в одной комнате их стало четверо ... И все они в полной безысходности. 23-летняя Ольга – мать-одиночка. Образование – среднее, до декрета работала вахтером. Так что жить ей с ребенком придется на одно пособие.

В тоске и безысходности живут все 30 семей дома №52 на ул. Быховской. Они уже устали добиваться правды, устали просить, умолять, требовать, ругаться в райисполкоме и Мингорисполкоме. Их отовсюду гонят, хотя Мингорисполком еще в 1996 году вынес постановление, согласно которому дом №52 по ул.Быховской должен быть реконструирован. Но вот уже пятый год чиновники Мингорисполкома не могут даже назвать точную дату начала восстановительных работ. А ведь, если верить легендам, которыми согревают себе душу несчастные люди, проживающие в полуразрушенном доме, в этом районе и в подобном доме когда-то жил нынешний премьер-министр Владимир Ермошин. Но даже в свою бытность «мэром» Минска, когда в его прямые обязанности входила помощь этим людям, он палец о палец не ударил, чтобы облегчить их удел. Забыл. Теперь эти задворки осваивает первое поколение третьего тысячелетия. ■

Славянский союз двух: Красная шапочка и Серый волк

Виктор КЛИНКО

Окончание. Начало в №1



Выход из имперского тупика

Значение подобного шага для России трудно переоценить. Обладая огромными финансовыми средствами, современными технологиями, интеллектуальным потенциалом и сырьевыми ресурсами, страны нового Евроазиатского блока стали бы лидерами в разработке и производстве новых сверхэффективных средств защиты от нападения.

Установление подлинной демократии, не отягощенной ложью и насилием — во имя сохранения имперского строя, и развитие местного самоуправления приведет к формированию гражданского общества как основы политического устройства новой России.

Не следует забывать о наступлении интеграционных принципов в Европейском сообществе стран. Поэтому вхождение в это сообщество российских стран-регионов могло бы сделать их субъектами цивилизованной европейской интеграции (в отличие от имперской, через подчинение, «интеграции по-российски»).

В силу этнической общности российских стран-регионов произойдет на условиях европейской интеграции образование нового Евроазийского Содружества российских территорий, которое придет на смену анахронической, экономически и политически неэффективной (история тому свидетельствует), антидемократической и лживой (интегрированной по-российски) РФ.

Демократическое и политическое возрождение, экономическое процветание России станут основой ее будущего величия и мирового авторитета как крупнейшей составляющей части будущих (условно назовем) Соединенных Штатов Евразии. Истинное возрождение России, раекрепощение творческого и интеллектуального потенциала населяющих ее народов, взаимовыгодное вовлечение огромных ресурсов в мировую экономическую систему — все это возможно через цивилизованный распад России с последующей реинтеграцией по европейским стандартам.

Поэтому проект поэтапного втягивания Беларуси (первый этап с «сохранением суверенитета», конечный — его ликвидация в едином государстве) противоречит национальным и экономическим интересам не только белорусского, но и российского народов.

Интеграция по-российски нужна не народам (между ними всегда будут дружеские отношения и связи), а московской властной (для расширения пространства власти) и экономической (для ограбления) элитам. Для них «Союз двух» — это обновленная, приукрашенная и замаскированная от цивилизованного мира модель имперской экспансии «прирастания (через «интеграцию) российских земель».

В условиях свободы и демократии в Европейском сообществе белорусский и русский народы в рамках суверенных, национальных государств имеют перспективы экономического и культурного развития. В противном случае Беларусь вообще не имеет будущего и обречена трансформироваться с помощью «Союза двух» в новую Смоленщину.

Выводы

Возникновение и существование в нашей стране авторитарного режима, а также проводимая им политика русификации и ликвидации суверенитета Беларуси, определяются действиями московских властей (их спецслужб). Для этого в окружении Лукашенко (и не только) сформированы команды «Х», выполняющие сценарии спецслужб соседней страны. Их стратегическая задача — инкорпорация Беларуси в состав России. Команды «Х» ответственны за все интеграционные инициативы, которые от имени якобы Беларуси озвучивает А.Лукашенко. Специалисты команд (многочисленные советники и эксперты) осуществляют в отношении президента пропагандистскую обработку и информационный прессинг, препарирование и селекцию информации, поступающую к нему, благодаря чему его понимание неадекватно происходящему в Беларуси и мире. Они готовят ему доклады, формируют концепции, а также разрабатывают и организуют всевозможными внутренние и международные провокации. Без их подрывной деятельности не состоялась бы интеграция по-российски, а Беларусь к началу XXI века не оказалась бы в капкане: в экономическом тупике и политическом кризисе, с тоталитарным режимом, обманутым и обнищавшим народом. ■

Каму што баліць...

Кірыла ПАЗЬНЯК

Менавіта гэтак у колах інтэлігенцыі каментуюць прынятыя на мінулым тыдні Аляксандрам Лукашэнкам указы аб прэміі за 2000 год «За духоўнае адраджэнне» і «спецыяльных прэміях Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь дзеячам культуры і мастацтва».

Нагода для жартаў з'явілася таму, што ў спісе ўганараваных апынулася прэзідэнт Канфедэрацыі стылістаў Аляксандра Лазоўская – «за перамогу ў першым чэмпіянаце па цырульніцкім мастэрстве краінаў Усходняй Еўропы 2000 года, вялікі ўнёсак у выхаванне творчай моладзі і высокае прафесійнае майстэрства». Калі ж сур'ёзна, то дужа дзіўныя ў А.Лукашэнкі ўяўленні, што такое культура і мастацтва.

Усяго «спецыяльнымі прэміямі» ўлаўрэаваны 21 чалавек, прычым амаль усе яны асобы малавядомыя і збольшага прыцягнутыя за вушы. З гэтага шэрагу вылучаюцца хіба што мастацкі кіраўнік Дзяржаўнага канцэртнага аркестра Беларусі Міхаіл Фінберг («за стварэнне ў 2000 годзе высокамастацкіх праграмаў па творах беларускіх і расійскіх (!) кампазітараў») ды драматург Аляксей Дудараў (за стварэнне гістарычных п'есаў, пастаўленых Нацыянальным акадэмічным тэатрам імя Янкі Купалы»). Але тут ужо паўстае пытанне, наколькі маральна браць прэмію з рук таго, хто ў прынцыпе не прымае беларускай культуры. Да ўсяго ўжо больш года як ён зусім і не прэзідэнт.

М.Фінберг называе сябе «чалавекам беларускай культуры і беларускай мовы», а А.Лукашэнка вядома як публічна і неаднаразова яе цвеліў. Аднак у нядаўнім інтэрв'ю «Комсомольской правде», распавядаючы пра двухгадзінную сустрэчу з ім, дырыжор нібыта даў самому сабе індульгенцыю: «Я казаў пра становішча справаў у культуры і знаходзіў паразуменне...Нельга абвінавачваць ва ўсім аднаго чалавека, мне здаецца, бяда ў сярэднім звяне». Увогуле ж М.Фінберг узяў гэтую прэмію яшчэ тады, калі пагадзіўся стаць так званым сенатарам у Нацыянальным сходзе.

А вось тое, што лукашэнкаўскую прэмію ўзяў А.Дудараў, здзівіла многіх. Гэта пасля «Князя Вітаўта», пасля абароны «Вольнай сцэны», дзе, у адрозненне ад Купалаўскага тэатра, ягоную п'есу «Прынц Мамабук» мінкульт ставіць забараніў. Так, можна сказаць, што старшыню Саюза тэатральных дзеячаў проста «падставілі», адмовішся ад прэміі – апынешся ў апале, не дадуць працаваць, аднак трэба тады старацца рабіць так, каб падобным чынам і не ганаравалі. Карацей, учынка ад Аляксея Дударава ні ягоныя знаёмыя, ні аматары творчасці не дачакаліся: узяў і вокам не міргнуў.



Фота Ул.ШЛАПАКА

Цырульнікі ў Беларусі сталі лічыцца дзеячамі культуры

Яшчэ адна прэмія – «За духоўнае адраджэнне». Набралі пяць лаўрэатаў. Пры гэтым іх прадстаўлялі міністэрства культуры і чамусьці Беларуская праваслаўная царква. Ці не ёсць гэта чарговай прыкметай таго, якую канфесію ўлады намагаюцца зрабіць дзяржаўнай ці, прынамсі, дамінантнай. Ды і цырымонія ўзнагароджання нездарма прымеркаваная акурат на праваслаўнае Раство.

Кожная прэмія прадутледжвае ганарар у 100 мінімальных зарплатаў – гэта 360 тысячаў рублёў, прыкладна 300 долараў. Усяго з улікам выдаткаў на 26 прэміяў урачыстасці ў Палацы Рэспублікі абышліся ў 36 мільёнаў рублёў. Цырымонія ўручэння прэміяў прайшла ўвечары 7 студзеня. Прычым упершыню ў Палацы Рэспублікі, у тамтэйшай вялікай зале. Як у савецкія часы, пры ўваходзе Аляксандра Лукашэнкі ў залу ўсе прысутныя ўсталі. Пацалаваўшыся з Філарэтам, ён стаў прамаўляць – па-расійску – пра тое, як «в нашей стране сделано немало для развития культуры», і пра шчыльную суплётнасць яе з хрысціянствам, «особенно с православной церковью».

Лаўрэаты ў адказ дзякавалі «глубокоуважаемому» А.Лукашэнку «за наш творческий труд». Вось такая інтэлігенцыя... ■

Бразаускас вышел из тени, чтобы возглавить теневой кабинет

Агентство «Ю.С.Ньюс» (www.yusnews.com) из Вильнюса

Теневой кабинет министров социал-демократической коалиции Литвы начал разрабатывать альтернативную правительственную программу, которая должна быть обнародована до февраля. Как заявил руководитель теневого правительства экс-президент Альгирдас Бразаускас, «этот документ будет конкретной программой, а не сборником лозунгов».

Теневое правительство левой оппозиции было сформировано в конце минувшего года. В ее состав входят бывшие министры, нынешние депутаты и несколько мало известных общественности специалистов. Сформированные теневые комитеты носят названия министерств действующего правительства Роландаса Паксаса, а один из комитетов собирается заниматься исключительно вопросами информационных технологий.

Написать альтернативную правительственную программу оппозицию Литвы обязывает Статут Сейма, хотя официально не существует понятия теневого правительства. Экс-президент Альгирдас Бразаускас, в прошлом году опять вернувшийся в активную политику, говорит, что «пока что не собирается из нее уходить».

«В политике останусь столько, сколько буду нужен. Как только увижу, что стал негодным, как старый паровоз, сразу поеду на запасные рельсы», — сказал бывший президент в интервью литовской газете «Республика». По его словам, в Литве нет объективных причин для существующего упадка.

Накануне выборов в парламент экс-президент Литвы возглавил социал-демократическую коалицию и был единственным ее кандидатом на пост премьер-министра. Оставшийся без настоящего премьерского портфеля А.Бразаускас сейчас будет заниматься делами теневого кабинета министров. Пока что он избегает прямых ответов на вопросы прессы, будет ли он баллотироваться на предстоящих президентских выборах. ■

РЭПЛІКА

Блаславілі распаленне варожасці

Альдона НЕЗАБЫТОЎСКАЯ

Рашэнне экзархата аб ушанаванні ганаровымі юбілейнымі граматамі групы журналістаў, якія «пішуць на тэмы праваслаўя», і сярод іх адыёзных творцаў з «Народнай газеты» і Беларускага радыё куды менш здзіўляе, чым здзіўленне, пераўзыше ад гэтакага рашэння некаторымі нашымі пратэстантамі.

Ну чаму рашэнне мітрапаліта Філарэта павінна здзіўляць? Інакш і быць не магло. Патрыяршы экзарх шчыра зазначыў перад публікай тое, што добра ведалі ўсе, хто слухаў радыёперадачы Ніны Чайкі ці чытаў газету, рэдагуемую М.Шыманскім. Як ўпаўнаважаны прадстаўнік Рускай праваслаўнай царквы мітрапаліт Філарэт аддзячыў граматамі, тых хто ўзносіў гэтую царкву над іншымі ў Беларусі.

Наогул тут няма падставаў для здзіўлення. Руская праваслаўная царква гістарычна не мела вялікай прыязнасці да дысідэнтаў і пратэстантаў. З 16 стагоддзя розныя «кальвіны» і «лютэры», як іх тады называлі ў маскоўскім праваслаўным свеце, лічыліся за разбуральнікаў ісціннай праваслаўнай веры. Пры Іване Грозным некаторыя іншадумцы такога кшталту закончылі жыццё на патэльнях у 2 метры дыяметрам, і адбываліся такія вытанчаныя пакаранні, што засведчана дакументальна, на Краснай плошчы ў Маскве.

Сёння, безумоўна, гэтакая экзотыка немагчымая, бо ёсць нейкі прагрэс у справе талерантнасці. Але паколькі Руская праваслаўная царква традыцыйна служыць імперскім інтарэсам расійскай дзяржавы, дык зразумела, што ўсялякія рэлігійныя рухі, суполкі, аб'яднанні, канфесіі неправаслаўнага зместу выклікаюць у РПЦ непрыняцце і супраціў. Заангажаваныя царквой журналісты шчыра рэагавалі на такую патрэбу Рускай праваслаўнай царквы. Хоць Беларусь у адносінах рускага праваслаўя – місіянерская правінцыя для чужой дзяржавы, усё роўна гэтыя журналісты старанна выконвалі дзяржаўны заказ на прапаганду «славянскага саюза», абарону Мілошавіча, жорсткую крытыку каталіцтва і г. д. Беларусь насуперак Канстытуцыі і здароваму сэнсу чамусьці пачалі называць праваслаўнай дзяржавай. Афіцыйна абвешчаная колькасць праваслаўных складае нібыта 80%. Лічба гэтая, бясспрэчна, высасана з пальца, аднак яна дазваляе пашыраць межы расійскай ідэалогіі дзеля вырашэння геапалітычных задачаў Масквы («саюз праваслаўных краінаў») і проціпастаўлення каталіцкай і пратэстанцкай Еўропе (пужала NATO).

Існуе і менш паважны, але істотны аспект, злучаны з фінансамі. Рост колькасці каталіцкіх парафіяў і пратэстанцкіх абшчынаў фізічна змяншае колькасць магчымых прыхаджанаў праваслаўнага веравызнання, што мае негатыўны вынік для скарбонкі праваслаўнай царквы. РПЦ баіцца, што тое расчараванне праваслаўем, якое назіраецца зараз у Расіі, перакінецца і на Беларусь. З гэтае прычыны за карыснае лічыцца нават хлусліва і злосная прапаганда, якую праводзілі асобы, ушанаваныя граматамі.

Наогул мала каго з царкоўных колаў засмучае, што прапаганда праваслаўя як «святой веры», «адвечнай веры нашых продкаў», не адпавядае гісторыі Беларусі, крывавяму змесце яе гісторыі і абсалютна выключае з успамінаў той гвалт над іншымі канфесіямі на Беларусі, які здзейснялі тут у мінулым стагоддзі поруч рускай царква і царскае самаўладдзе. А сёння вольна ці міжволі руская праваслаўная царква выконвае ў духоўным жыцці вернікаў ролю пятай калоны, ствараючы грунт для страты нацыянальнай свядомасці і гістарычнай памяці народа.

Варта зазначыць, што ў заявах нашых евангельскіх пастараў не хапае шчырасці. Ну, якім чынам яны збіраюцца ўдакладняць, быў ці не быў заангажаваны на ўручэнне граматаў мітрапаліт Філарэт, а калі быў заангажаваны – дык кім? Нашто падманваць сваіх вернікаў і сябе. Зразумела, што мітрапаліт Філарэт, патрыяршы экзарх на Беларусі, не можа быць заангажаваны. Ён здзяйсняе палітыку, якая аб'ектыўна скіраваная на растварэнне Беларусі ў Расійскай дзяржаве. Царква – добры механізм для дасягнення гэтай мэты. ■

Нет войне, нет голоду

Пер АЛЬМАРК,

бывший премьер-министр Швеции

Двести лет назад Эммануил Кант представил в своем эссе «Вечный мир» будущий «союз либеральных республик». Тогда, в 1795 году, либеральные республики были не более, чем абстрактной идеей. И все же Кант представил нашу теперешнюю действительность процветающих либеральных демократий. Кантовская идея о вечном мире кажется не такой уж и искусственной, так как ни одно демократическое государство не воевало с таким же демократическим государством.



Ученые подтвердили истинность этого. Профессор Р. Дж. Раммел из Гавайского университета исследовал 353 пары враждующих сторон в период с 1816 по 1991 год. Демократическое государство воевало с недемократическим в 155 случаях. Диктаторское государство воевало с диктаторским государством в 198 случаях. Он не нашел ни одного примера, когда демократическое государство вступало в войну с демократическим государством. Некоторые доктринеры играют словами, утверждая, что существуют исключения. Тем не менее, изучите детали и вы убедитесь, что конфликты, поставленные под вопрос, были либо какими-нибудь из проявлений гражданской войны, либо один из участников не был действительно демократическим государством, либо число погибших людей было слишком мало, чтобы вообще назвать конфликт войной.

Это не простая статистическая ошибка или счастливое совпадение. В демократическом государстве было бы практически невозможно обеспечить общественную поддержку вооруженной конфронтации с другим демократическим государством. Народы демократических государств знают друг друга и доверяют друг другу. Правительства демократических государств считают естественным проводить друг с другом переговоры.

Цена, которую человечеству пришлось заплатить в ожидании осуществления кантовского видения ближайшей реальности, является ужасающей, и она была взыскана не на полях брани. В период с 1900 по 1987 год около 170 миллионов людей были убиты по политическим причинам, не затрагивающим войну. Тоталитарные государства умертвили 138 миллионов из этих 170 миллионов человек. В странах с авторитарным режимом были убиты еще 28 миллионов. В демократических государствах было убито около 2 миллионов человек, прежде всего в ходе бомбовых ударов по гражданским объектам. Не важно, насколько противоречивы примеры демократической крайности, тем не менее, они не меняют общую картину.

Большая часть этого массового убийства была вызвана марксистско-ленинским объединением абсолютистской идеологии и абсолютной власти. Перефразируя изречение Лорда Эктона, можно сказать: власть убивает, и абсолютная власть убивает абсолютно.

Многие люди приходят к другим заключениям. Когда марксисты были сильны, а либерализм слаб, писатели, политики, политические партии и газеты часто говорили нам: демократия не важна для стран третьего мира. Свобода в таких государствах является «формальностью». Гораздо более насущная проблема — не проголодаться. Таким образом, нас учили: либерализм не является решением для развивающихся стран.

«Не меряйте других нашими мерками», – писал ведущий шведский писатель в то время как режим Пол Пота истребил четверть населения Камбоджи. Он имел в виду, что массовое убийство камбоджийцев прискорбно не в том смысле, как массовое убийство европейцев. Это **инвертированный расизм**: вы притворяетесь, что уважаете других людей, когда фактически вы их презираете.

В действительности, те на Западе, кто восхвалял Мао, Кастро или Хонекера, редко имели желание **импортировать** их террор. Попробуйте ввести малейшее ограничение свободы слова в любой западной стране, и вы встретите шторм протеста со стороны тех, кто редко защищал свободу слова в государствах третьего мира. Подавление приемлемо только по отношению к другим.

Лицемерие, конечно, не ограничивается Европой. Когда лидеры в, скажем, Сингапуре, Малайзии или континентальном Китае говорят об «Азиатских ценностях» с целью романтизации своих режимов, они также бросают вызов ценностям демократии. Однако, бывший президент Тайваня Ли Тен-хуи полагает, что эти аргументы являются слабым алиби для антидемократической политики. Когда речь идет о правах человека, говорит Ли, не существует никаких особых азиатских ценностей. Свобода – **универсальная ценность**.

Несмотря на развал коммунизма, нападки на либерализм продолжаются. Амартья Сэн, лауреат Нобелевской премии в области экономики, эмпирически показала, что в стране, управляющейся демократически, никогда не случался голод — массовое недоедание, ведущее к массовой смерти. Во время бенгальского голода в 1943 году от двух до трех миллионов человек погибли от голода. Это случилось под управлением Британского закона. С тех пор, как Индия в 1947 году стала независимым государством с многопартийной демократической системой, эта страна никогда больше не страдала от подобных катастроф. Недоедание, плохое питание, потеря урожая и дефицит продовольствия случались, но голода не было.

Сравните с «Большим прыжком вперед» Мао в период с 1958 по 1961 год, когда 30 миллионов китайцев умерли от голода. Это в десять раз превышает число индийцев, которые умерли от недоедания в Британской Индии менее чем за двадцать лет до этого.

Сэн также изучает различные африканские страны, которые пережили потери урожая и дефицит продовольствия. Под демократическим давлением правительства обычно действенно и решительно реагируют на подобные явления, в государствах с диктаторским режимом люди часто подвержены голоду, вызванному и манипулируемому правительством.

Там, где политическая оппозиция и свободная пресса сильны, правительства не могут пренебречь тысячами людей, чье голодание привело к смерти. Когда оппозиция молчит и голос средств массовой информации является только диктаторской пропагандой, миллионы людей, умирающих от голода, могут держаться в секрете и/или игнорироваться.

Элие Визель, узник Освенцима и Бухенвальда, лауреат Нобелевской премии, однажды сказал: «Давайте вспомним героев Варшавы, мучеников Треблинки, детей Освенцима. Они боролись в одиночку, они страдали в одиночку, они жили в одиночку, но они не умирали в одиночку, так как что-то во всех нас умирало вместе с ними». Что умерло вместе с ними? Мой ответ: идея о границах человеческой жестокости. Теперь мы признаем, что таких границ не существует. Зная на опыте преимущества, которые дает демократия, в виде мира и человеческого благосостояния, мы должны еще раз подтвердить нашу приверженность и необходимость распространения идей Канта. ■

© Project Syndicate



СПОРТ



«Уладзіятар» хоча быць першым

Аляксей ШЫДЛОЎСКІ

«Уладзіатар» (па аналогіі з Тэрмінатарам) — так клічуць у тэнісным свеце беларуса Уладзіміра Валчкова. І менавіта ягонай перамогай завяршылася беларускае дэрбі ў другім крузе адкрытага чэмпіяната Катара – найпрэстыжнейшага тэнiснага турніра з прызавым фондам у 1 мільён долараў. Такім чынам Уладзімір Валчкоў выбіў са спаборніцтваў другога беларуса Максіма Мірнага і яшчэ раз пацвердзіў свае пэўныя намеры стаць у гэтым сезоне нарэшце першай ракеткай Беларусі. Тым больш ён пацвердзіў свае намеры далейшым выступленнем. У чвэрцьфінале Валчкоў перамог вядомага немца Нікаласа Кіфера і толькі ў паўфінале саступіў чылійцу Марсэла Рыасу – 1:6, 3:6. Заваяваўшы амаль сто тысяч долараў і шмат вельмі патрэбных рэйтынгавых ачкоў, Валчкоў цяпер рыхтуецца да наступнага свайго турніра. ■

Блізкі локаць, ды не ўкусіш

Аляксей СТАЎСКІ

Блізкімі да п'едэстала былі па выніках беларускія біятланісты на чарговым этапе кубка свету ў нямецкім Аберхофе. Але ж блізкасць гэта яшчэ не поспех, да поспеху, як і заўсёды, нам не хапіла вязення.

У першы дзень спаборніцтваў у мужчынскай гонцы на 10 кіламетраў лепшым з беларусаў у адсутнасць лідэра зборнай Вадзіма Сашурына, які захварэў, стаў Алег Рыжанкоў. Ягонае месца шостае, але пры гэтым ён прамахнуўся адзін раз у апошняй стральбе, а калі б не гэты промах, то месца Алега было б як мінімум другое.

Іншыя нашы спартсмены выступілі не так удала. Лепшы – Аляксей Айдараў прыкаціў на фініш у трэцім дзесятку. У гонцы праследу праз дзень Рыжанкоў сваіх пазіцыяў не палепшыў, бо ўжо ў першай з чатырох стральбаў дапусціў тры промахі. У выніку Алег стаў пятнаццатым. А вось Айдараў сваю пазіцыю палепшыў, ён стаў шаснаццатым.

У жанчын два разы запар стабільна выступіла Святлана Парамыгіна, заняўшы і ў спрынце, і ў праследзе дзесятае месца. Другая беларуска Ірына Тананайка спачатку была семнаццатай, а ў другі раз – дваццаць другой.

У апошні ж дзень этапа біятланістаў чакалі доўгія дыстанцыі – 12,5 кіламетраў у жанчын і 15 кіламетраў у мужчын.

Лідзіруюць у агульным заліку ў мужчын па-ранейшаму француз Рафаэль Пуарэ, а ў жанчын – Магдалена Форсберг. І лідэрства іх, трэба прызнаць, мала паддаецца аспрэчванню.

Эстонцы пад «беларускім катком»

Аляксей ЗУБРОЎСКІ

З перамогі пачалі беларускія гандбалісты, якія прадстаўляюць нацыянальную зборную Беларусі ў адборачным турніры чэмпіяната Еўропы, сваё выступленне. 29:21 – такі разгромны лік быў паказаны на табло ў Мінску пасля гульні з эстонцамі. Але напачатку ўсё было не так лёгка. 11:11 – такі быў лік пасля адзінаццаці хвілінаў гульні ў палацы спорту СКА, але затым нашы паказалі такі фінішны спурт, што эстонцам заставалася толькі з сумам паглядаць на табло. Пры гэтым трэба адзначыць, што беларусы выступалі ў абноўленым, а дакладней, амаладжаным складзе. Змены ў звыклым «зорным» складзе каманды, які ўжо пяць гадоў не перамагаў ні ў адным значным турніры, правёў новы галоўны трэнер Аляксандр Каршакевіч.

Зрэшты, гэта толькі першая перамога. Наперадзе яшчэ пяць гульняў, і ва ўсіх пры гэтым пажадана перамагаць, толькі тады Беларусь атрымае запаветную пуцёўку на чэмпіянат Еўропы.

Варта адзначыць, што два другія сапернікі беларусаў па групе Аўстрыя і Італія згулялі ўнічыю – 23:23, што ў прынцыпе добра для беларусаў. А вось у другой гульні італьянцы перамаглі аўстрыйцаў (25:22) і зрабілі заяўку на агульную перамогу ў групе. ■

Алімпіяда пакінула Аўстраліі нелегалаў

Болей за сто ўдзельнікаў Алімпійскіх, а потым Паралімпійскіх гульняў для інвалідаў, што адбываліся ўвосень мінулага года ў Сіднеі, засталіся ў Аўстраліі пасля заканчэння тэрміну дзеяння выдадзеных ім спецыяльных візаў. Пра гэта паведаміў аўстралійскі дэпартамент па пытаннях іміграцыі. Агульна ў выкуп абвешчаных 108 чалавек. Гаворка ідзе пра выхадцаў з 61 краіны, у тым ліку сярод людзей з пратэрмінаванымі візамі ёсць грамадзяне самых розных краінаў – кубінцы, расіяне, габонцы, іспанцы, немцы, японцы, нігерыйцы і нават 8 брытанцаў і 11 амерыканцаў.

Урад Аўстраліі спадзяецца, што гэтыя людзі добраахвотна пакінуць тэрыторыю краіны, але пры гэтым нядзецца іх вышук. У выпадку неабходнасці яны будуць высланыя. Усяго Аўстралія выдала 38 тысяч спецыяльных візаў для спартсменаў, членаў дэлегацыяў, трэнераў, дактароў, журналістаў, – усіх тых, хто павінен быў удзельнічаць ці абслугоўваць Алімпіяду. Тэрмін дзеяння гэтых візаў скончыўся 1 лістапада. Яшчэ 8 тысяч візаў атрымалі ўдзельнікі Паралімпійскіх гульняў.

Інтэрфакс

Галоўны рэдактар Павел ЖУК

© НАША СВАБОДА. Спасылка на газету НАША СВАБОДА абавязковая. Рэдакцыя можа не падзяляць меркаванні аўтараў, публікаваць артыкулы дзеля палемікі.
Адрас: г.Мінск, пр-т газеты «Известия», 8-173. Пасведчанне аб рэгістрацыі № 1289. Выдаецца з 25 лютага 2000 г. Заснавальнік Зміцер Жук.
Выдавец — рэдакцыя газеты НАША СВАБОДА. E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by Надрукавана ў друкарні УП «Мэджык»
г. Мінск, ул. Кнорына, 50. Заказ №12 Нумар падпісаны ў друк 07/01/2000 (15.00) Наклад – 14.580